

Ministry of Education and  
Science of Ukraine

Міністерство освіти і науки  
України

**Topical Issues of  
Romance and Germanic  
Philology and  
Applied Linguistics**

**Актуальні проблеми  
романо-германської  
філології та  
прикладної лінгвістики**

**Scientific Journal**

**Науковий журнал**

**Issue 11-12 (part 2)**

**Випуск 11-12 (частина 2)**

**Published since 2010**

**Видається з 2010 року**

Chernivtsi  
Yuriy Fedkovych  
National University of  
Chernivtsi

Чернівці  
Чернівецький національний  
університет  
імені Юрія Федьковича

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича  
УДК [811.11+811.13](051)  
ББК81.43 +81.47

**A437 Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики : науковий журнал / редкол. В. І. Кушнерик та ін. – Чернівці : Видавничий дім «РОДОВІД», 2016. – Вип. 11–12, Ч. 2. – 356 с.**  
**A437 Topical Issues of Romance and Germanic Philology and Applied Linguistics : Scientific Journal. – Chernivtsi : Publishing House «RODOVID», 2016. – Issue 11–12, P. 2. – 356 p.**

Збірник містить матеріали ІХ Міжнародної наукової конференції  
«Актуальні проблеми термінології, перекладу і філології: виклики та перспективи»  
(5–6 травня 2016 р.)

**Редколегія випуску:**

*головний редактор:* доктор філологічних наук В. І. Кушнерик;  
*заступник головного редактора:* доктор філологічних наук Н. Г. Єсипенко;  
*відповідальний секретар:* доктор філологічних наук І. М. Осовська;  
*члени редколегії:* доктор філологічних наук І. Р. Буніятова; магістр Каті Брунер (Німеччина); доктор філологічних наук Дафіна Генова (Болгарія); доктор філологічних наук Т. Р. Кияк; доктор філологічних наук Т. М. Корольова; доктор філологічних наук А. Е. Левицький; доктор філологічних наук А. П. Мартинюк; доктор філологічних наук В. В. Михайленко; доктор філологічних наук І. Б. Морозова; кандидат філологічних наук О. Я. Остапович; доктор філологічних наук М. М. Попович; доктор філологічних наук А. М. Приходько; доктор філологічних наук О. І. Стеріополо; доктор філологічних наук В. Г. Таранець; магістр Л. Холл (США); доктор філологічних наук О. В. Червінська; доктор філологічних наук Ан Чунг-О (Корея); кандидат філологічних наук І. Я. Яцюк.

Загальнодержавне видання  
Збірник входить до переліку видань ВАК України  
(Наказ Міністерства освіти і науки України №642 від 26.05.2014)

*Друкується за ухвалою вченої ради  
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

**Адреса редколегії:**  
Факультет іноземних мов  
Чернівецький національний університет  
вул. Коцюбинського, 2, корп. VI, ауд. 37,  
Чернівці, 58012, Україна

**Editorial Board Address**  
College of Modern European Languages  
Chernivtsi National University  
2, Kotsiubynsky st., Bd. 6, Room 37  
58012, Chernivtsi, Ukraine

ПРОБЛЕМИ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО РОЗМЕЖУВАННЯ  
ПОНЯТЬ “ПРЕФІКС” ТА “ПРЕВЕРБ”

*В статті розглядається теоретична проблема розмежування термінологічних понять “префікс” і “преверб” у дослідженнях європейських мов, а також окреслюються особливості процесу превербації.*

*Специфічний статус превербів, які в залежності від синтаксичної структури мови можуть займати препозиційне або постпозиційне положення, зумовлюється їхньою здатністю впливати як на семантику вербатива, так і на його актанти. Типологічні зіставлення превербів різних мовних груп виявляють їхні функційні відмінності: домінування функції Aktionsart у східних індоєвропейських мовах та синтаксичної – у західноєвропейських.*

**Ключові слова:** преверб, префікс, препозиційна морфема, превербація, частка, дієслівна основа, актант.

*В статье рассматриваются теоретические проблемы разграничения терминологических понятий “префикс” и “преверб” в исследованиях европейских языков, а также определяются особенности процесса превербации.*

*Специфический статус превербов, которые в зависимости от синтаксической структуры языка могут занимать препозитивное или постпозитивное положение, обусловлен их способностью влиять как на семантику вербатива, так и на его актанты. Типологические сопоставления превербов разных языковых групп обнаруживают их функциональные различия: доминирование функции Aktionsart в восточно-индоевропейских языках и синтаксической – в западноевропейских.*

**Ключевые слова:** преверб, префикс, превербация, частица, глагольная основа, актант.

*The article deals with the theoretical problem of terminological distinction between the notions of “prefix” and “preverb” in the study of European languages and outlines specific features of preverbatation process. The need to determine the terminological system in the domain of verbal derivation in European languages is particularly relevant and up-to-date in the process of comparative study of Slavic, Germanic and Romance languages.*

*Structural composition of preverbs and verbs in some languages depends on many factors: semantic, pragmatic, stylistic, geographical, syntactic and prosodic. These structural features of language systems determine various approaches to the definitions and terminology designation of these language units.*

*Typological comparison of languages demonstrates the division of preverb functioning in different language groups. In particular, the Aktionsart preverb function is predominant in the Eastern Indo-European languages, while in the Western European languages this function is primarily syntactic. In such languages as French, German and English, preverbs have special characteristic features i.e., preverb in French and German, postverb in the English language. Significant difference in quantitative, qualitative and functional composition of postpositional morphemes that are compatible with various lexical and grammatical classes of words provides grounds for the corresponding allocation of Ukrainian verb prefixes into a separate kind of morpheme, that is preverb.*

*The need for assigning a special status to preverbal morphological units is determined by the difference between its functional role and the role of simple prefix, taking into account that preverb affects not only the verbal unit, but also its actants. Moreover, unlike the prefixes that*

*are inseparable prepositive elements of a word, preverbs can be either separable or non-separable solid prepositive and postpositional elements.*

**Keywords:** *preverb, prefix, prepositional morpheme, preverbation, particle, verbal stem, actant.*

Термін *преверб* у сучасному його трактуванні є відносно новим та функціонує поруч із багатьма іншими, які позначають елемент, що стоїть на початку слова. Зокрема, в німецькій мові таку одиницю спочатку називали терміном *частка* (відділювана чи невідділювана), який нещодавно замінили на *преверб* (Präverbium), або прозоріше позначення – (*Ver –*)*Zusatz* (*додаток до дієслова*). Досліджувана препозиційна морфема, загальновідома як “префікс”, в угорській мові носить назву *igekötö* (*зв’язка дієслова*), а у французькій – *преверб* (*préverbe*). Проте, всі ці терміни вказують на позицію елемента у слові або стосовно нього, а не на його функцію.

Необхідність визначення термінологічного апарату в царині дієслівної деривації є особливо актуальною при проведенні зіставних досліджень слов’янських, германських та романських мов. Пропонована стаття є спробою критичного осмислення лінгвістичних поглядів на проблему дієслівної превербації за допомогою особливої препозиційної морфологічної одиниці.

**Мета** статті – проаналізувати ідеї дослідників щодо лінгвістичного статусу препозиційної дієслівної морфemi та розмежувати поняття *префікс* та *преверб*.

В лінгвістичну термінологію термін *преверб* увів у 1912 році французький лінгвіст Ж. Вандрієс у своїй праці про місце дієслова у кельтській мові [198, с. 14]. Беручи до уваги походження превербів Ж.-Ж. Піно зазначає, що, як і применники, післяменники, прислівники та частки, вони відносяться до класу незмінних слів [24, с. 35]. Незважаючи на взаємопов’язаність певних морфологічних та формальних рис вказаних одиниць дослідник ставить питання про можливість розмежування придієслівного та приіменного вживання цих лексичних елементів та про коректність терміну “преверби” для індоєвропейських мов [243, с. 36]. Між тим такі вчені як Б. Потьє, В. Брендаль та Дж. Ліндерман схильні до думки про обов’язкове чітке розмежування превербів, применників та прислівників [22, с. 70].

На основі концепції взаємоперехідності мовних одиниць та відсутності між ними чіткого розмежування, французький лінгвіст Г. Гійом порівнює роль превербів з роллю суфіксів [21, с. 39–46] та вважає преверби структурно-видовою одиницею префіксів [22, с. 70]. Подібну думку висловлює німецький дослідник Й. ван дер Аувера, який вбачає у превербі, яке б не було його походження та написання (цільнооформленість зі словом чи окреме написання), дієслівний префікс [13, с. 77]. Подібне тлумачення пропонує і Я. Т. Фарлунд, який описує преверби у скандинавських мовах як незмінні слова, що виконують функції применників та придієслівних префіксів, та можуть бути різно- та цільнооформленими з дієсловом [17, с. 61]. Отож, явище превербації часто пов’язують з граматиалізацією та універбацією, які, проте, лише частково відображаються у структурах “преверб + вербатив”.

Структурна оформленість преверба та дієслова у деяких мовах залежить від численних факторів: семантичних, прагматичних, стилістичних, географічних [17, с. 69], синтаксичних [14] та просодичного [24, с. 42]. Так, наприклад, преверби ведійської мови, як і прислівники та применники, мали свій власний наголос, а коли дієслово ставало ненаголошеним у головному або незалежному реченні, писалися з вербативом окремо. Проте, як відзначає Ж.-Ж. Піно, з часом це явище стає все рідшим і спостерігається тенденція до злиття дієслова та преверба [24, с. 43].

Компаративний аналіз німецьких та нідерландських превербів Й. ван дер Аувери, здійснений в рамках теорії граматиалізації, засвідчує, що в досліджуваних мовах є преверби, які можуть поєднуватися як з дієсловами так і з іменниками та прикметниками, і мають схожість з прикладками та прислівниками. При вживанні з дієслівними формами преверби відділяються від основи-мотиватора префіксом (*ge-*), у випадку дієприкметників

минулого часу, та часткою (zu) в інфінітивах (напр.: **zurück-ge-schickt** та **zurück-zu-schicken**. Пор.: **відісланий** – **відсилати**) [13, с. 79]. Таким чином, дослідник відзначає специфіку структурного функціонування превербів з різними частинами мови та окреслює можливість специфікації їхніх значень.

Структурні особливості мовних систем зумовлюють різні підходи до визначень та термінологічних позначень мовних одиниць. Так, в англійській історичній лінгвістиці термін *преверб* не є загальноприйнятим, хоча його вживають багато лінгвістів серед яких Дж. В. Р. Ліндеман, Т. Фрейзер, Ван Кеменаде та ін. [16, с. 3]. Американський дослідник Л. Блумфілд вважає, що “будь-яка частка, утворена від кореня з нульовим закінченням може вживатися як преверб другого класу. Коли така частка вживається з флективними префіксами або має початкові зміни, її можна вважати саме превербом” [15, с. 215]. Отже, вчений поділяє преверби за морфологічними критеріями на два класи та вважає, що вони відносяться до різновидів часток, які за певних умов отримують специфічні функції. Як зазначає В. Броз, у староанглійській мові преверби виконували лексико-граматичні функції та мали зв’язаний характер [16, с. 3–4]. Така функціональна роль досліджуваних морфологічних одиниць виявляє основні властивості превербів: модифікація значення дієслова та вираження граматичних значень.

Однак, дериваційна модель “преверб + вербатив” не стала продуктивною в англійській мові. Зміна синтаксичної моделі англійського речення спричинила переміщення превербів у постпозиційне по відношенню до дієслова положення, що дало Ж. де ля Крузу підставу назвати будь-яку частку відділену від дієслова, чи то прислівникового чи прийменникового походження, *поствербом* [18, с. 96]. З огляду на актуальну синтаксичну модель речення, превербовані дієслова (*verbes préverbes*) у сучасних семантико-синтаксичних дослідженнях англійської мови найчастіше позначаються терміном *фразові дієслова* (*phrasal verbs, compound verbs*), *дієслівно-адвербіальні комплекси* (*verb-adverb combinations*), *двокомпонентні дієслова* (*two-word verbs*).

Типологічне зіставлення мов засвідчує певний розподіл у функціях превербів різних мовних груп. Зокрема, А. Руссо зазначає, що у східних індоєвропейських мовах домінує функція Aktionsart превербів, тоді як у західноєвропейських мовах – синтаксична [25, с. 10]. У таких мовах як французька, німецька та англійська, преверби мають особливі характеристики: преверби – у французькій та німецькій, постверби – в англійській. Слов’янські мови, зокрема українська, мають розвинену систему дієслівних префіксів, які відзначаються поєднанням аспектуальних та слотовірних значень. Українське префіксальне дієслово – це багатоморфемне утворення, значення якого зумовлюють його компоненти, а префікс, зокрема, є основним засобом перфективації. Багатомірність та об’ємність значень, що виражають українські дієслівні префікси, зумовлюють необхідність уточнення та уніфікацію термінологічного апарату при зіставних дослідженнях різноспоріднених мов.

У радянській лінгвістиці ХХ ст. термін *преверб* згадується у перекладеному з французької мови “Словнику лінгвістичних термінів” (1960) Ж. Марузо і визначається як “назва, яку інколи дають префіксу, приєднаному до дієслівної форми” [10, с. 224]. Визначення французького лінгвіста вказує на неусталеність терміна, що можна прослідкувати в інших словниках. Так, у “Великому енциклопедичному словнику. Мовознавство” під редакцією В. Н. Яйцевої 1998 року видання терміну *преверб* не виділено окремої словникової статті, а подається лише посилання на статтю *афікс* [3, с. 392], де і зазначається, що преверб є префіксом, який приєднується до дієслівної основи [3, с. 59]. Таке ж тлумачення подано в “Короткому понятійно-термінологічному довіднику з етимології та історичної лексикології” (1998) в якому, проте, підкреслюється тісний зв’язок превербів із виїняткові дієслівними основами [9]. Понятійну визначеність та чіткість терміну *преверб* дає у 2004 році О. С. Ахманова, яка визначає преверб як префікс, який приєднується до дієслівної основи для вираження різноманітних лексико-граматичних і граматичних значень” [1].

В українському мовознавстві термін *преверб* не має широкого вжитку і в

теоретичних працях з української мови В. С. Ільїна [7]; М. О. Жовтобрюха [6]; О. К. Безпояско, К. Г. Городенської та В. М. Русанівського [2]; В. О. Горпинича [5], І. Р. Вихованця та К. Г. Городенської [4], М. Я. Плющ [11] позначається лише як префікс. Сам термін *префікс* пройшов довгу еволюцію в українському мовознавстві починаючи з XV ст. і до XXI ст. Префікс, у сучасному значенні терміна як “службова морфема, що в морфемній структурі слова знаходиться перед коренем або іншим префіксом і виконує формотворчу й переважно словотворчу функції” [12, с. 492], з’являється лише у другій половині XIX ст. До цього часу препозиційну морфему в українському мовознавстві називали “частка” (1863), “приставка” (П. Дячан 1865, С. Смаль-Стоцький 1893 та 1928, О. Попович та Є. Тимченко 1897, О. Огоновський 1889), “нарост” (О. Кониський 1862), “припона” (Є. Желехівський та С. Недільський 1886), “препона” (О. Огоновський 1889), “приросток” (В. Охрімович 1900, В. Сімович 1919), “предросток” (І. Верхратський 1899), “prefix” (О. Огоновський 1889), “приіменник” та “приіменникова частиця” (І. Верхратський 1902), “префікс” (Є. Тимченко 1917), “приставка” або “приросток” (І. Панькевич 1936) [8, с. 50]. Отже, огляд еволюції української морфологічної терміносистеми свідчить про постійну її зміну та прагнення відображення і фіксування у ній української лінгвістичної дійсності.

М. Я. Плющ зауважує, що українські префікси не закріплені за частинами мови [11, с. 12], проте звертає увагу на їхню відмінну словотвірну продуктивність для різних частин мови. Зокрема, вони малопродуктивні для іменникової деривації [11, с. 44] та мають обмежені дериваційні моделі для прикметників [11, с. 60], тоді як дієслівна система української мови характеризується розвинутою префіксальною системою [11, с. 63]. Значна розбіжність у кількісно та якісно-функціональному складі префіксальних морфем, які сполучаються з різними лексико-граматичними класами слів, дає нам підстави для виокремлення українських дієслівних префіксів в окремий різновид морфем – превербів.

Загалом процес приєднання префікса до дієслова, що отримав назву *превербація* [25, с. 128], задіює складні механізми взаємодії дієслівної основи та преверба. Ж.-Ж. Піно зазначає, що семантична модифікація дієслова превербом не залежить від їхньої наближеності до вербатива та констатує, що в багатьох мовах преверб перебирає функції домінантного семантичного елемента й виражає семантичне значення процесу, тоді як лексичне значення дієслова є лише вторинним, або утворює значення протилежне тому, що виражала початкова форма дієслова [24, с. 46]. Преверби, які, між тим, можуть мати різне походження, не лише модифікують, доповнюють та поточнюють значення дієслова а й можуть впливати на його синтаксичне оточення.

Вивчення превербів з синтаксичної точки зору є досить новим, оскільки цей елемент розглядався лише як лексичний феномен в контексті словотвору. Превербація, як синтаксична конденсація, виявляє двояку роль превербів: окрім семантичного уточнення предиката з загальним значенням, що є, як стверджує А. Руссо, “основною функцією усіх превербів, які в різній формі представляють синтаксичні єдності” [25, с. 129], преверби також обмежують сферу вживання предиката, виконуючи основну функцію превербів – Aktionsart. Французький лінгвіст, який займається зіставними дослідженнями превербів російської та французької мов, Д. Пайяр зазначає, що префікс набуває предикативного статусу та відносної автономії щодо дієслівної основи: “Префіксоване дієслово являє собою “складений присудок”, утворений внаслідок поєднання двох предикатів: дієслова, що відповідає дієслівній основі, з одного боку, та префікса з іншого” [23, с. 14]. Таке тлумачення взаємодії всередині превербованого дієслова дає підстави Д. Пайяру позначати префікси-преверби терміном К. Ажежа – *релятори*, введеному в 1982 році на позначення сукупності елементів, які в залежності від мови, є чи то прийменниками, чи післяйменниками, чи відмінковими закінченнями, або ж поєднанням обох цих засобів, і встановлюють відношення між додатком (актантом або сірконстантом) та предикатом [20, с. 18–19]. Отже, Д. Пайяр розглядає префікс як “релятор”, який встановлює зв’язки між підметом та додатком.

Семантичний, морфологічний та синтаксичний підходи до вивчення превербів

відображають специфічну природу цієї препозитивної морфемі, як такої, що має відмінні від префікса значення та функції. Ми поділяємо думку В. Броза про те, що термін *преверб* чітко та лаконічно виражає поняття дієслівного префікса. Як відзначає хорватський лінгвіст, при використанні двокомпонентного терміна “дієслівний префікс” перша уточнювальна його складова часто опускається, що може спричинити понятійну плутанину, оскільки префікси можуть бути також іменниковими та прикметниковими [16, с. 4]. Факт відмінної функціональної ролі та специфіку сполучуваності українського префікса з різними частинами мови знаходимо ще в “Українській граматиці” 1917 року Є. Тимченка [8, с. 50], а на сучасному етапі лінгвістичних досліджень це чітко окреслено в “Граматиці української мови” 2005 року М. Плющ [11, с. 44, с. 60, с. 63–64]. Доцільність використання терміна *преверб* у зіставному дослідженні української та французької мов зумовлена також тим, що цей термін використовується в індоєвропейській лінгвістичній традиції та вказує на спадкову наступність досліджуваних мов від протоіндоєвропейської мови.

Необхідність надання превербам статусу особливої морфологічної одиниці зумовлена відмінністю його функційної ролі від ролі простого префікса, оскільки преверб впливає не лише на дієслівну одиницю, а й на його актанти. До того ж, на відміну від префіксів, які є невіддільним препозиційним елементом слова, преверби можуть бути як відокремлюваними так і цільнооформленими препозиційними або постпозиційними елементами.

#### Список літератури

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов [Електронний ресурс] / Ольга Сергеевна Ахманова. – 2-е изд., стер. – М: Едиториал УРСС, 2004. – 571 с. – Режим доступу: <http://www.classes.ru/grammar/174.Akhmanova/>
2. Безпояско О. К. Грамматика української мови. Морфологія: Підручник / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – Львів, 1993. – 336 с.
3. Большой энциклопедический словарь. Языкознание / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – М.: Большая Российская энциклопедия, 1998. — 685 с.
4. Вихованець І. Теоретична морфологія української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська. – К: Пульсари, 2004. – 400 с.
5. Горпинич В. О. Морфологія української мови: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Володимир Олександрович Горпинич. – К.: ВЦ “Академія”, 2004. – 336 с.
6. Жовтобрюх М. А. Історична грамматика української мови / М. А. Жовтобрюх, О. Т. Волох, С. П. Самійленко, І. І. Слинько. – К.: Вища школа, 1980. – 319 с.
7. Ільїн В. С. Префікси в сучасній українській мові / Василь Семенович Ільїн. – К.: Вид-во Акад. наук Української РСР, 1953. – 167 с.
8. Коца Р. З історії поняття “префікс” / Руслана Коца // Лінгвістичні студії. – 2011. – Вип. 23. – С. 48–54.
9. Краткий понятийно-терминологический справочник по этимологии и исторической лексикологии [Електронний ресурс]. / Ж. Ж. Варбот, А. Ф. Журавлев. – Российская академия наук, Институт русского языка им. В. В. Виноградова РАН, Этимология и история слов русского языка, 1998. – 54 с. – Режим доступу: [http://etymolog.ruslang.ru/doc/etymology\\_terms.pdf](http://etymolog.ruslang.ru/doc/etymology_terms.pdf)
10. Марузо Ж. Словарь лингвистических терминов / Жюль Марузо. – М.: Издательство иностранной литературы, 1960. – 436 с.
11. Плющ М. Я. Грамматика української мови: У 2 ч. – Ч. I. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Підручник. / Марі Яківна Плющ. – К.: Вища шк., 2005. – 286 с.
12. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
13. Auwera Van Der J. Les préverbes du néerlandais. Une comparaison avec l'allemand / Auwera Van Der Johan // Les préverbes dans les langues d'Europe: Introduction à l'étude de la préverbatation / Ed. André Rousseau. – Lille: Presses Universitaires du Septentrion, 1995. – P. 77–94.

14. Bennis H. "Long head movement" The position of particles in the verbal cluster in Dutch [Electronic resource] / H. Bennis // *Linguistics in the Netherlands*. – Amsterdam: John Benjamins, 1992. – P. 37–47. – Mode of access: WWW.URL: <https://pure.know.nl/ws/files/490763/14966.pdf>.
15. Bloomfield L. The Menomini language [Electronic resource] / Leonard Bloomfield. – Vol. 1. – New Haven: Yale University Press, 1962 – p. 515. – Mode of access: WWW.URL: [https://books.google.com.ua/books?redir\\_esc=](https://books.google.com.ua/books?redir_esc=)
16. Broz V. Aspectual Prefixes in Early English [Electronic resource] / Vlatko Broz // *Studies in English Medieval Language and Literature*. – V. 43. – Hamburg: Ed. Peter Lang, 2014. – 193 p. – Mode of access: [http://www.peterlang.com/download/extract/77468/extract\\_264529.pdf](http://www.peterlang.com/download/extract/77468/extract_264529.pdf)
17. Faarlund J. T. De la préposition au préverbe en nordique / Jan Terje Faarlund // *Les préverbes dans les langues d'Europe: Introduction à l'étude de la préverbation* / Ed. André Rousseau. – Lille: Presses Universitaires du Septentrion, 1995. – P. 61– 76.
18. Fraser T. Du préverbe au postverbe en vieil-anglais / Thomas Fraser // *Les préverbes dans les langues d'Europe: Introduction à l'étude de la préverbation* / Ed. André Rousseau. – Lille: Presses Universitaires du Septentrion, 1995. – P. 95 – 104.
19. Gothem K. Van L'emploi préverbal des prépositions en français: Typologie et grammaticalisation / Kristel Van Gothem. – Bruxelles: De Boeck, 2009. – 192 p.
20. Hagège C. Les relateurs comme catégorie accessoire et la grammaire comme composante nécessaire / Claude Hagège // *Faits de langue*. – Vol. 5. – № 9. – La préposition: une catégorie accessoire? –1997. – P. 19–28.
21. Leçons de linguistique de Gustave Guillaume. – T. 8. – Grammaire particulière du français et grammaire générale (111), série C, 1947-1948. – Lille: Presses universitaires du Septentrion, 1995. – 296 p.
22. Malengreau M. La correspondance scientifique de Gustave Guillaume: à Michel Lejeune, Gérard Moignet et Bernard Pottier, juillet 1948 / février 1960 / Marjolaine Malengreau. – Lille: Presses universitaires du Septentrion, 1995. – 391 p.
23. Paillard D. A propos des verbes Prefixés [Ressource électronique] / Denis Paillard // *Slovo: Etudes linguistiques et sémiotiques*. – Vol. 30 – 31, – Paris: Inalco, 2004. – P. 13–44. – Disponible sur: [http://www.llf.cnrs.fr/Gens/Paillard/a\\_propos\\_des\\_verbes\\_prefixes.pdf](http://www.llf.cnrs.fr/Gens/Paillard/a_propos_des_verbes_prefixes.pdf)
24. Pinault G.-J. Le problème du préverbe en indo-européen / Georges-Jean Pinault // *Les préverbes dans les langues d'Europe: Introduction à l'étude de la préverbation* / Ed. André Rousseau. – Lille: Presses Universitaires du Septentrion, 1995. – P. 35–59.
- [y&hl=uk&id=HXxkAAAAMAAJ&focus=searchwithinvolume&q=preverb](http://www.llf.cnrs.fr/Gens/Paillard/a_propos_des_verbes_prefixes.pdf)
25. Rousseau A. Avant-propos / André Rousseau // *Les préverbes dans les langues d'Europe: Introduction à l'étude de la préverbation* / Ed. André Rousseau. – Lille: Presses Universitaires du Septentrion, 1995. – P. 9–19.

UDC 811.162.1

**M. Łukasik**  
(Ślupsk)

#### **PERSPECTIVES OF POLISH-UKRAINIAN TERMINOGRAPHY**

*The fall of Communism at the turn of the 1980s and 1990s, the rise of free-market economy and the atmosphere of openness have created favourable conditions for the development of transnational cooperation between former Soviet states (such as Ukraine), Soviet satellite states (such as Poland), their neighbours and beyond. Such collaboration involves not only joint business undertakings, but also various other social and scientific projects. Cooperative endeavours could equally concern specialised lexicography (terminography), both as regards its*



## ЗМІСТ

<b>Labinska B.</b> Realisierung des kontrastiven Ansatzes im Lehrprozess der zweiten Fremdsprache.....	3
<b>Лесная (Лісна) Г.</b> Специфіка паралельного викладання слов`янських мов як іноземних мов професійного спрямування.....	8
<b>Лопатюк О., Лопатюк Н.</b> Прагматична обумовленість вживання пропозицій з каузальним зв'язком.....	12
<b>Lhotka O.</b> Die Widerspiegelung der wirtschaftlichen und militärischen Weltvormachtstellung in der englischen Finanzwirtschaftsterminologie.....	15
<b>Луковенко Т., Рябініна І.</b> Деякі аспекти термінотворення в галузі гомеопатії.....	19
<b>Лупенко Т.</b> Кольороназви у авторській картині світу Вольфганга Борхерта.....	21
<b>Луценко Ю.</b> Реалізація мовленнєвого впливу стратегією оборони в англomовному адвокатському судовому дискурсі.....	26
<b>Львова Н., Юрченко А.</b> Особливості акцентної структури та функціонування наголосу в англійських словах поширеного вжитку.....	30
<b>Marmurash L.</b> Conceptual Analysis of the Experience.....	35
<b>Мартінек С.</b> Концептуалізація зорового сприйняття (за результатами асоціативного експерименту з носіями англійської мови).....	38
<b>Мацієвська А.</b> Перифраз як перекладацька трансформація.....	41
<b>Мелашенко М., Ефендієва С.</b> Використання відеоматеріалів як засіб створення іншомовного середовища на заняттях з англійської мови у ВМНЗУ.....	45
<b>Мизин Т.</b> Реалізація в тексті граматичної семантики (на прикладі граматичної категорії числа англійського іменника).....	48
<b>Микитенко А.</b> Специфічні риси поняття символу.....	51
<b>Миклаш Л.</b> Поповнення галузевого словника: особливості неологізмів в англomовній термінології лісового господарства.....	54
<b>Mykhaylenko V.</b> Categorization of Semantics: a Case Study in Contrastive Dimension.....	58
<b>Мізіна О.</b> Нульсуфіксальні прикметникові деривати у науковому стилі української мови (на матеріалі технічної термінології).....	63
<b>Міщенко А.</b> Галузевий переклад у глобальному суспільстві.....	67
<b>Міщинська І.</b> Семантичні особливості соціально-маркованої лексики.....	72
<b>Могельницька Л., Святюк Ю.</b> Формування позитивного образу ІТ компанії засобами сучасної англійської мови (на матеріалі інтернет-оголошень про роботу).....	75
<b>Мольдерф О.</b> Іван Франко – редактор перекладів власних творів німецькою мовою (на прикладі перекладу поезії «Якби ти знав, як много важить слово» А. Атласа).....	79

<b>Мусійчук Т.</b> Обурення як конфліктоген і як реакція на конфліктоген.....	85
<b>Мусурівська О., Пердейчук Т., Садовник-Чучвага Н.</b> Аналіз оцінного потенціалу саспенсу у висвітленні «української кризи» 2013-2014 рр. у англomовному газетному дискурсі.....	89
<b>Науменко Л.</b> Моделювання лінгвоконцептосфери сучасного англomовного бізнес-дискурсу.....	93
<b>Наумчук Т.</b> Соціолінгвальні чинники формування англomовної термінології на позначення жанрів кінематографу.....	98
<b>Ніколайчук В.</b> Особливості відтворення англійського сленгу в українському перекладі.....	101
<b>Олексичина Л.</b> Переклад як п'ята навичка оволодіння іноземною мовою.....	104
<b>Олійник Л.</b> Семантична адаптація англomовних запозичень у сучасній німецькій мові та молодіжному слензі (порівняльний аспект).....	107
<b>Олійник О.</b> Термін «crime» як вербалізатор правового концепту.....	110
<b>Олійниченко О.</b> Удосконалення навичок читання в курсі англійської мови для академічних цілей.....	115
<b>Охріменко В.</b> Обґрунтування методики дослідження ономаіопеїчної лексики сучасної корейської мови.....	119
<b>Павлик В.</b> Проблеми перекладу пародійної кінокомедії.....	123
<b>Палатовська О.</b> Когнітивна лінгвістика: термінологічні новації і комп'ютерні метафори.....	125
<b>Ranchenko O.</b> Lol-Terms as a New Tendency of the English Language.....	129
<b>Пацьора А.</b> Особливості перекладу юридичної термінології з китайської на українську мову.....	132
<b>Передон Н.</b> Функціонування звертань в комунікативній ситуації «примирення» (на матеріалі англійської мови).....	137
<b>Перхач Р.-Ю.</b> Вербалізація концепту ПАЦІЄНТ в інструкціях до медичних препаратів (на матеріалі української, польської та німецької мов).....	141
<b>Петрина О.</b> Структурні особливості абрєвіатур у банківській термінології (на матеріалі англійської та української мов).....	145
<b>Полгородник Д.</b> Особливості англо-ірландської лінгвокультурної взаємодії у діахронічному висвітленні.....	149
<b>Полюга С.</b> Номінативні одиниці прикметника та категорії градування (від описового античного мовознавства).....	154
<b>Попова О., Спориш Т.</b> Імплікована ввічливість vs примус дієслів <i>müssen / sollen</i> у політичному дискурсі Німеччини.....	157
<b>Приходько О.</b> Ключові репрезентанти концептуальної опозиції «ЖИТТЯ – СМЕРТЬ» у готичній лінгвокультурній традиції.....	161

<b>Приходько Г.</b> Етносоціокультурні компоненти дискурсивної діяльності.....	166
<b>Прохоров В.</b> Язык и мышление в современной парадигме лингвистики.....	169
<b>Прохорова П.</b> Теоретичні засади виникнення сомнологічної лінгвістики: на матеріалі німецьких сонників.....	173
<b>Радзійон В.</b> Прагматичний потенціал іменникових композитів спортивної тематики.....	177
<b>Радченко О.</b> Словник-тезаурус термінології маркетингу: поняття «ринок».....	181
<b>Радчук В.</b> Як перекласти поетичне «ледь-ледь»?.....	185
<b>Радчук О.</b> Формування значень еквівалентних ад'єктивів в українській та російській мовах (на матеріалі слів <i>безпечний – безопасный</i> ).....	192
<b>Романишин Н.</b> Особливості вербалізації концепту ЛЮДИНА у поезії Семюела Тейлора Кольріджа.....	195
<b>Романова Н.</b> Семантика емотивної лексики в німецькомовному рекламному тексті першої чверті XXI століття.....	199
<b>Рубан О.</b> Інтертекстуальні зв'язки між творами «Alice's adventures in Wonderland» і «Through the Looking Glass» Льюїса Керрола та «Neverwhere» Ніла Геймана.....	204
<b>Руденко Н.</b> Нетипові питальні речення як інструмент психолінгвістичної маніпуляції в англійській мові.....	208
<b>Сазонова Я.</b> Алогізм референції в текстах жахів (на матеріалі української й англійської мов).....	212
<b>Самочорнова О.</b> Денотативні типи аппозитивних конструкцій в американському газетному дискурсі.....	216
<b>Сандій Л.</b> Скорочення як один із способів словотвірної неіменності в англійській мові сфери економіки.....	220
<b>Светлічна А.</b> Морфологічні засоби вираження комунікативності в англомовній митній документації.....	224
<b>Сегін Л.</b> Віддієслівні іменники <i>nomina actionis</i> в словотвірних парадигмах префіксальних дієслів (на матеріалі української, польської і чеської мов).....	227
<b>Семен Г.</b> Два монологи В. Шекспіра у перекладі Ю. Федьковича.....	230
<b>Семенчук А., Лобач М.</b> Особливості передачі англомовних фразеологізмів засобами української мови.....	234
<b>Сеник Г.</b> Результати українсько-німецьких мовних контактів у буковинському мовному ареалі та на територіях переселення буковинських німців.....	238
<b>Середа Н.</b> Словотвірна варіативність складних іменників в публіцистичному стилі.....	242
<b>Середа О.</b> Аспекти формування текстової компетенції майбутніх перекладачів (письмовий переклад).....	245

<b>Сингуб С.</b> Процес редагування як інструмент мовного оформлення цільового тексту: дидактичні основи.....	249
<b>Ситенко О.</b> Категорія модальності як мовна універсалія: лексико-семантичні та структурнотвірні особливості (на матеріалі англійської та української мов).....	252
<b>Собков Ю.</b> До питання про псевдоніми як специфічні самоназви в антропонімній системі.....	255
<b>Сопилук Н.</b> Перекладознавчі підходи до тлумачення терміну «адаптація».....	260
<b>Стрельченко К.</b> Інтегративні моделі концептуалізації <i>ТАЄМНИЦІ</i> в картинах світу англомовних лінгвоспільнот.....	263
<b>Ступак І., Лоскутова Н.</b> Кінематографічна термінологія французької та української мов: особливості розвитку.....	268
<b>Сунько Н.</b> Алюзія – цитата – ремінісценція: до проблеми демаркації понять.....	272
<b>Тимощук Н.</b> Виразально-зображувальні потенції фразеологічної інверсії у художньому дискурсі.....	276
<b>Ткачівська М.</b> Обценна лексика і її відтворення у німецькомовних перекладах.....	278
<b>Томнюк Л.</b> Історико-етимологічна характеристика імені концепту GEFÄNGNIS (на матеріалі німецькомовних лексикографічних джерел).....	282
<b>Турчин В.</b> Стилістичні особливості текстів потоку свідомості в оповіданнях А. Цвайга «Was der Mensch braucht».....	286
<b>Федоренко І.</b> Критерії відбору автентичних відеоматеріалів для навчання діалогічного мовлення майбутніх техніків-будівельників.....	292
<b>Царук О.</b> Термінологізація та детермінологізація в нафтогазовій терміносистемі.....	294
<b>Чепурна З., Лисенко Г.</b> Проблематика перекладу фразеологічних одиниць з антропонімічним компонентом.....	299
<b>Tschernysch L., Koschlan M.</b> Charakteristische Merkmale der Militärterminologie in der deutschen Sprache.....	301
<b>Шама І.</b> Символіка порубіжжя в «Ночі перед Різдвом» М. В. Гоголя та в англкомовних перекладах.....	304
<b>Шибя А.</b> Підготовка майбутніх перекладачів до професійного спілкування.....	308
<b>Шишкіна К.</b> Евфемістична номінація соціокультурних табу у вікторіанському художньому дискурсі: семантичний аспект.....	312
<b>Шірінян Е.</b> Сутність і специфіка дискурсивного простору як об'єкта лінгвістичних досліджень.....	316
<b>Шнуровська Л.</b> Аудитивна модальність носія мови і білінгва.....	320
<b>Шуляк І.</b> Прагмасемантичний потенціал лексико-стилістичних прийомів у непрямих мовленневих актах у романах Патріка Вайта.....	324

<b>Шуневич Б.</b> Структура та основні завдання дисципліни «Вступ до галузевого перекладу».....	328
<b>Якубовська Н.</b> Проблеми термінологічного розмежування понять «префікс» та «преверб».....	331
<b>Łukasik M.</b> Perspectives of Polish-Ukrainian Terminography.....	336
<b>Рецензії</b> .....	344

## **ЗАСНОВНИК**

**Чернівецький національний університет  
Імені Юрія Федьковича**

*Літературний редактор А. Володимирів*  
*Технічний редактор та*  
*комп'ютерне верстання О. Євчук*  
*Дизайн О. Валь*

*Свідоцтво про державну реєстрацію  
друкованого засобу масової інформації  
Серія КВ № 16557-5029Р від 11.03.2010*

Підписано до друку 19.04.2016 р. Формат 60x84 1/16.  
Видавничий дім «РОДОВІД»  
Наклад 100 прим.  
Україна, 58000, м. Чернівці, вул. Заводська 26, а  
*Свідоцтво про державну реєстрацію  
серія ДК № 3784 від 14.05.2010 р.*